

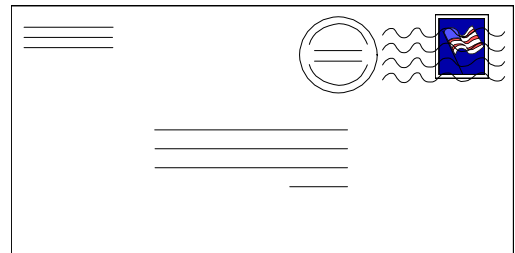
BIJZONDERE POST :

Aflevering 38

Door Daan Koelewijn,

lid van de Nederlandse Academie voor Filatelie

POSTOORLOG - POST

Deze keer een aflevering over een vrij onbekende postvorm, namelijk de postoorlog-post. Nooit van gehoord, zegt U ? Lees dan ...

Postzegel of tekst in stempel valt in ongenade

Het kan gebeuren dat u een brief verzendt naar het buitenland en dat die brief na enige tijd terugkomt, omdat men uw correspondentie niet wil bezorgen in dat land. "Wat is er aan de hand", vraagt u zich af. "is de adresering onjuist of heb ik onvoldoende gefrankeerd?" Niets van dit alles, maar de afbeelding op de postzegel vindt men beledigend in dat land of de tekst in de stempelvlag bevat hen niet. Zonder dat u het weet is ons land in vredetijd "in oorlog" met een ander land.

Anti-socialistische propaganda

In 1960 werd in ons land een tweetal postzegels uitgegeven ter gelegenheid van het Wereldvluchtelingenjaar. Brieven met deze postzegels accepteerde men bijvoorbeeld niet in Polen. Men beschouwde deze zegels als antisocialistische propaganda. Veel vluchtelingen uit die tijd waren afkomstig uit Polen. In Polen verwijderde men de postzegels van de brief en een stempel vermeldde dat het poststuk zonder postzegels was aangekomen.

Discriminerende teksten en opdrukken

Particuliere nadruk van een gangbare zegel met gewijzigd zegelbeeld en/of gewijzigde tekst zijn bijvoorbeeld bekend uit Oost-Duitsland. Op de veranderde of nagemaakte zegel staat dan bijvoorbeeld Deutsche Udemokratische Republik. Discriminerende afbeeldingen en teksten komen voor op postzegels uit Soedan (Anti-Zionisme-1974) en op een emissie van Noord-Korea (Anti-Verenigde Staten-1971).

Men bestookt de vijand met propaganda via postzegels

Een ander soort postoorlog-post zijn de brieven gefrankeerd met door de vijand vervaardigde zegels. Zo bestaan er Amerikaanse, Britse en Russische propaganda-zegels tegen Hitler-Duitsland. Op Duitse propagandavignetten tegen Groot-Brittannië werd het zegelbeeld

van echte postzegels sterk gewijzigd en van een andere tekst voorzien.

Grote inktvlek

Voor de Koude Oorlog leverde veel postoorlog-post op. West-Duitse brieven met onwelgevallige postzegels werden terug gezonden naar de afzender. Zo vonden de Oost-Duitsers de West-Duitse postzegel die 'onze krijgsgevangenen' herdacht, beledigend voor hun Russische vrienden, want die hielden in 1953 nog veel Duitsers gevangen. De "verkeerde" zegels werden voorzien van grotere rode of zwarte inktklodders (afb. 1 en 2).

Afb. 1 Hier werden de postzegels onherkenbaar gemaakt

Afb.2 Dit is de zegel op de enveloppe van Afb. 1

In Oost-Duitsland gebruikte men enige tijd de stempelvlagtekst: "Jugend! Vereinige dich im Kampf für den Frieden gegen die Gefahr eines neuen Krieges". De West-Duitse PTT drukte met een venijnig rood stempeltje de volgende tekst eronder af: "... aber nicht unter kommunistischer Diktatur!" Een ander voorbeeld (afb.3) was het Oost-Duitse vlagstempel met de tekst (vertaald): "Leert van het Sovjetvolk / Leert van de grote Stalin hoe men het socialisme opbouwt". In West-Duitsland voegde men daar met een rood stempel aan toe "...en wat daarvan terechtgekomen is." Zo was de stand weer 1-1.

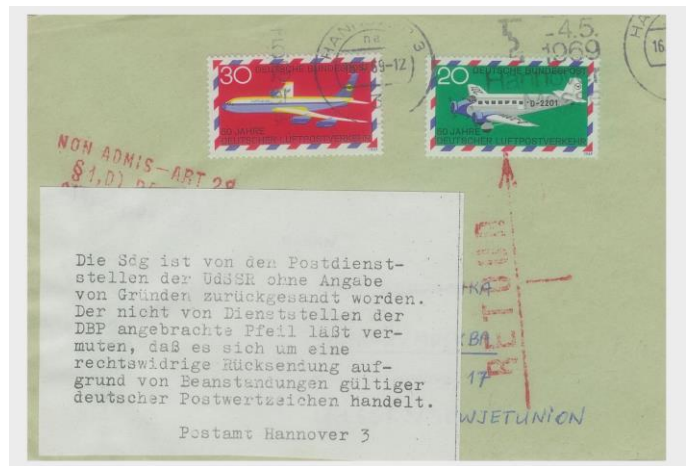
Afb.3 Men bestookte elkaar met stempels!

Strafport voor de Britse ontvanger

Van 1965 tot 1972 waren in Groot-Brittannië bepaalde zegels van Rhodesië niet gewenst. Ian Smith had eenzijdig de onafhankelijkheid uitgeroepen en dat vond men in Groot-Brittannië ongepast. De Britse postbureaus losten dit heel chique op. Ze deden net of er geen postzegel op de Rhodesische brief zat en de ontvanger moest strafport betalen. Postoorlogen woedden tussen Frankrijk en Algerije (1989), tussen de partijen betrokken bij de kwestie Cyprus (1983) en tussen Israël en de Oostbloklanden na de Zesdaagse Oorlog van 1967.

Men wil niet herinnerd worden aan het verleden

Franco-Spanje weerde brieven die gefrankeerd waren met postzegels, gewijd aan de vroegere republikeinse tegenstanders uit de Spaanse Burgeroorlog. Poststukken uit Tsjecho-Slowakije gefrankeerd met de postzegel waarop Picasso's Guernica stond afgebeeld, werden geweigerd. In de Sovjet-Unie ergerde men zich aan een West-Duitse luchtpostzegel uit 1969. Het afgebeelde

Afb.4 Ook hier stempels en etiketten met tekst

vliegtuig met de het registratienummer D-2201 werd in de dertiger jaren van de vorige eeuw ooit door Adolf Hitler voor een verkiezings- en propagandareis gebruikt. Met een rode pijl gericht op het 'foute' vliegtuig werd de brief teruggezonden. De Bundespost plakte er een etiket op met een toelichting (afb.4).

Palestijnse ongewenste postzegel

De eerste postzegel van de zojuist onafhankelijk geworden Palestijnse gebieden, uitgegeven in 1948, was in Israël ongeldig vanwege het gebruik van de politiek gevoelig liggende eigen muntsoort.

Postoorlog-post in een thematische verzameling

In de tekst van dit artikel vindt u ongetwijfeld een aantal aanknopingspunten voor uw thematische collectie. Verzamelingen over Politiek en de Tweede Wereldoorlog en de Duitse Eenheid zijn niet compleet zonder deze stukken. De Duitser Burhop en de Nederlander Heijs gaven in 1994 een catalogus uit getiteld Postkrieg. Aan dit in het Duits geschreven werk ontleende ik een aantal voorbeelden. ■